

ณัฐฤกษ์ ไชยสงคราม, สุปิยา จันทรมณี, ชนิษฐา ภูบัว, อินทร์ฉัตร สุขเกษม, ประภาพร สมพงษ์, เกตนัสรี จิตอารี, นัทธพงศ์ อินทร์ครอง, กันทิลา ทวีวิทยการ

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 49 ระหว่างวันที่ 9-15 ธันวาคม 2561 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้ปวดข้อยุงลาย กรุงเทพมหานคร พบการระบาดของโรคไข้ปวดข้อยุงลาย โดยพบผู้ป่วย 24 ราย ที่แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ป่วยยืนยัน 4 ราย และผู้ป่วยเข้าข่าย 20 ราย พบผู้ป่วยรายแรกวันที่ 3 พฤศจิกายน 2561 รายสุดท้ายวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 ทีม SRRT ศูนย์บริการสาธารณสุข 26 ลงสอบสวนควบคุมโรคในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 โดยการกำจัดยุงลายและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในรัศมี 200 เมตรจากบ้านผู้ป่วย รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยคำดัชนีลูกน้ำยุงลายในวันที่ 0, 3 และ 7 ของการควบคุมโรค เป็นดังนี้ ดัชนีลูกน้ำยุงลายที่พบในบ้าน (House index) เท่ากับ ร้อยละ 9.3, 10.9 และ 11.7 ดัชนีภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลาย (Container index) เท่ากับ ร้อยละ 9.7, 19.7 และ 10.8 ซึ่งครั้งนี้เป็นการระบาดครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2561 ของกรุงเทพมหานคร โดยการระบาดสองครั้งแรกเกิดขึ้นที่เขตจอมทองเมื่อเดือนกันยายน และเขตประเวศในเดือนพฤศจิกายน

2. สงสัยได้รับแก๊สพิษจากการใช้เครื่องทำน้ำอุ่นระบบแก๊ส 2 เหตุการณ์

จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วย 1 ราย ที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งในตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย อายุ 19 ปี วันที่ 10 ธันวาคม 2561 เวลาประมาณ 07.30 น. เพื่อนของผู้ป่วยอาบน้ำโดยเปิดเครื่องทำน้ำอุ่นระบบแก๊สเป็นคนแรกใช้เวลาประมาณ 5 นาที หลังจากนั้นผู้ป่วยได้เข้าไปอาบน้ำในห้องน้ำใช้เวลาประมาณ 30 นาที ผู้ป่วยมีอาการหน้ามืดและหมดสติ สิริชะกระแทกกับพื้น เพื่อนสังเกตว่าอาบนานกว่าปกติจึงเรียก ไม่มีเสียงตอบรับ จึงเปิดประตูเข้าไปช่วยเหลือ และนำส่งโรงพยาบาลนครพิงค์ เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน จากการสำรวจลักษณะห้องน้ำเป็นห้องน้ำรวมจำนวนมากกว่า 10 ห้อง ขนาดห้องกว้าง 1.5 เมตร ยาว 2 เมตร มีช่องรับแสงเป็นกระจกใสสีขาวยาว 30 เซนติเมตร มีช่อง

ระบายอากาศค่อนข้างเล็ก ไม่มีพัดลมดูดอากาศ ทีมสอบสวนโรค กรมควบคุมโรค สคร.1 และ สสจ.เชียงใหม่ ร่วมสอบสวนโรค พบผลการวัดปริมาณสารเคมีตกค้างในห้องอาบน้ำที่พบผู้ป่วยสงสัย เปรียบเทียบระหว่างเปิดและไม่เปิดพัดลมดูดอากาศ พบปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์สูงกว่าค่ามาตรฐานในนาที่ที่ 5 และคาร์บอนมอนอกไซด์สูงกว่าค่ามาตรฐานในนาที่ที่ 10 หลังจากเปิดพัดลมดูดอากาศพบปริมาณสารเคมีไม่เกินค่ามาตรฐาน หลังจากเกิดเหตุทางรีสอร์ทดำเนินการติดตั้งพัดลมดูดอากาศในวันเดียวกัน และทีมสอบสวนโรคได้เสนอสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแมริมให้ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการสำรวจและปรับปรุงระบบระบายอากาศในห้องน้ำของรีสอร์ทและโรงแรมในเขตอำเภอแมริม

จังหวัดน่าน พบผู้ป่วย 1 ราย เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อายุ 41 ปี หมดสติขณะอาบน้ำในห้องน้ำที่อุทยานแห่งหนึ่ง อำเภอปัว จังหวัดน่าน วันที่ 13 ธันวาคม 2561 ผู้ป่วยเดินทางมาจากจังหวัดนนทบุรีพร้อมครอบครัวรวม 5 คน เข้าพักในอุทยาน ผู้ป่วยใช้ห้องน้ำเป็นคนที่ 3 และใช้เวลาอาบน้ำไม่ถึง 10 นาที ก่อนที่จะหน้ามืดและหมดสติ ญาตินำส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว ได้รับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน และวันที่ 14 ธันวาคม 2561 ผู้ป่วยอาการดีขึ้น แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ เบื้องต้นพบห้องน้ำที่เกิดเหตุมีลักษณะปิด ไม่มีพัดลมดูดอากาศ ทีมสอบสวนโรค สสจ.น่าน ได้ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานเจ้าของที่พัก ให้ปรับปรุงระบบระบายอากาศในห้องน้ำ และให้ข้อพึงระวังสำหรับนักท่องเที่ยวในการใช้เครื่องทำน้ำอุ่นระบบแก๊ส และประสานหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ให้ติดตามดำเนินการ

3. การประเมินความเสี่ยงการได้รับแก๊สพิษจากการใช้เครื่องทำน้ำอุ่นระบบแก๊ส จากโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561 พบรายงานสงสัยได้รับพิษจากการใช้เครื่องทำน้ำอุ่นระบบแก๊สทั้งสิ้น 18 เหตุการณ์ พบผู้ป่วย 26 ราย เสียชีวิต 3 ราย เกิดในจังหวัดเชียงใหม่ 16 เหตุการณ์ เชียงรายและน่าน จังหวัดละ 1 เหตุการณ์ ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดในบ้านเรือน

6 เหตุการณ์ รีสอร์ท 5 เหตุการณ์ สถานที่ของรัฐที่เปิดให้พักค้างแรม และวัด แห่งละ 3 เหตุการณ์ และโรงเรียน 1 เหตุการณ์ เดือนที่พบเหตุการณ์มากที่สุด ได้แก่ เดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และธันวาคม สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ไม่พบพัดลมดูดอากาศ แต่มี 2 เหตุการณ์ ที่มีพัดลมดูดอากาศ แต่ผู้ป่วยไม่ได้เปิดเนื่องจากไม่ทราบถึงอันตราย ทั้งนี้พบร้อยละ 50 ของที่เกิดเหตุมีช่องระบายอากาศ

ข้อพิจารณา จากรายงาน 5 ปี ย้อนหลัง ช่วงเดือนธันวาคม -กุมภาพันธ์ มักเป็นช่วงที่มีรายงานการเกิดเหตุการณ์ จึงควรประสานหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ที่เคยมีรายงานผู้ป่วย และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสำรวจและปรับปรุงระบบระบายอากาศในห้องน้ำ พร้อมทั้งติดป้ายเตือนนักท่องเที่ยวที่มาใช้ รวมถึงให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเนื่องจากส่วนใหญ่พบว่าเกิดเหตุในบ้านเรือน ถึงแม้ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่มีเหตุการณ์รายงานมาจากอุทยานแห่งชาติ แต่เนื่องจากอุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรแจ้งเหตุการณ์นี้ไปยังกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้สำรวจและปรับปรุงระบบระบายอากาศในห้องน้ำในที่พักของอุทยานแห่งชาติ เพื่อความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวต่อไป

รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 49 Reported cases of diseases under surveillance 506, 49th week

✉ sget506@yahoo.com

กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา สำนักงานระบาดวิทยา

Epidemiological informatics unit, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 สัปดาห์ที่ 49

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 49th week 2018

Disease	2018				Case* (Current 4 week)	Mean** (2013-2017)	Cumulative	
	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49			2018	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	1	0	0	1	7	6	0
Influenza	3195	2914	2334	820	9263	7161	172457	31
Meningococcal Meningitis	1	0	0	0	1	1	17	1
Measles	261	206	134	36	637	111	5580	21
Diphtheria	0	1	2	0	3	2	16	2
Pertussis	1	1	2	0	4	3	157	3
Pneumonia (Admitted)	4295	3941	3269	1568	13073	13910	270725	224
Leptospirosis	49	37	25	11	122	204	2733	33
Hand, foot and mouth disease	959	852	605	377	2793	2427	67122	1
Total D.H.F.	1611	1249	937	265	4062	5543	81489	107

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักงานระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)